

Steen Steensen Blicher

Sildig Opvaagnen

(Orig. Fortælling.)

Jeg mindes ikke noget Dødsfald, der har vakt større Sensation, end min mangeaarige Ven Doctor L*s i R*. Man standsede hverandre paa Gaden, Man foer omkring fra eet Huus til et Andet med de Spørgsmaal: »Har De hørt det? veed De det? hvad mon var Aarsagen? mon han har gjort det i Vildelse?» o.s.v. Han var en meget elskværdig, en almindelig yndet og agtet Mand, en fortræffelig Læge med udbredt Praxis; som det syntes, lykkelig gift; Fader til sex vakkre Børn, af hvilke de to ældste Sønner allerede vare i Vej, den ældste Datter forenet med en brav Embedsmand, den næstefter nylig confirmeret, og de to yngste 10 og 12 Aar gamle. Han var dertil formuende, holdt et gjæstfrit Huus, og var en altid munter og behagelig Selskabsmand. Han havde naaet sit otte og fyrgetivende Aar, og aldrig været syg.

Pludselig lød Rygtet, at han var bleven upaselig. Hans Patienter ventede en heel Dag forgjæves. Man lod spørge til ham, Man kom for at besøge ham - han tog ikke mod Nogen: enten hedte det, at Doctoren sov, eller at han ikke var saa vel, at han kunde see Nogen. Byens anden Læge blev vel - ikke kaldet - men dog indladt. Naar Man spurgte ham om Doctor L*s Befindende, trak han paa Skuldrene, rystede med Hovedet, og erklærede, at han ikke kjendte hans Sygdom. Lægemedler vilde han aldeles ikke bruge. Jeg, hans Præst, var den Eneste, som han havde daglig og længe hos sig. Børnene kunde han ikke lide at see; naar nogen af dem kom ind, vendte han sig om til Væggen. Saaledes laae han i otte Dage; den nien-de skjød han sig. - Da den anden Læge erklærede, at han havde aflivet sig i et Delirium, blev han hæderligen begravet. Jeg vilde have talt nogle Ord over hans Grav; men Smerten brød strax min Stemme, og jeg kunde for Graad neppe fremsige Jordpaakastelsesformularen.

Jeg erfarede af ham før hans Død den lønlige Aarsag til dette frygtelige Skridt. Dog, hvad dengang var en Hemmelighed, kunde ikke længe blive det, da fem Personer vare deelagtige i Samme; den Ene, dreven af Skinsyge og billig Harm, mægtede ikke at dølgge Historien om en

Forbrydelse, der hellere maatte have været begravet med dens ulykkelige Offer, og indstillet alene for den evige Retfærdiges Domstol. Hvad i hiin Tidspunct sneg sig skummelt omkring, som blot mundtligt Rygte, kan gjerne nu betroes til Papiret, med Udeladelse af de Paagjældendes Navne; thi af disse ere endnu kun ilive tre af Dr. L*s Børn, som tilmed boe i Udlandet, og hans Enke, - Hovedpersonen i denne Tragoedie. - Men jeg vil begynde min Fortælling noget længere tilbage.

Det var netop fem og tive Aar før denne sørgelige Catastrophe, at jeg som theologisk Candidat antog en Huuslærerplads i R*, hvor Skolen dengang stod i slet Rye. Kort efter min Ankomst gjorde L* og jeg vort første Bekjendtskab, og det just ikke paa den allervenskabeligste Maade. Han havde for kort siden sat sig ned der i Byen, som practiserende Læge. Vi stødte sammen paa et Bal. Jeg var kun et Aar ældre end han, munter og letsindet, en dygtig og lidenskabelig Danser. Blandt Damerne opdagede jeg snart den bedste Danserinde, som tillige ustridigt var den smukkeste. Dog maae jeg tilstaae, at hun i den første Egenskab gjorde størst Indtryk paa mig. Jeg bød hende op til en af Datidens Modedanse, og fik et bejaende Buk. Jeg stod for at føre op, og havde just med Haandklap givet Tegn til at begynde, da L*, hvem jeg aldrig før havde seet, traadte hen til min Dame, bukkede, og erindrede hende om, at hun havde lovet ham denne Dans. Jomfrue W* rødmede, og undskyldte sig med, at hun troede det var den næste, til hvilken hun havde ladet sig engagere; »men dersom min Chapeau tillader,« lagde hun til, »kunne vi jo endnu bytte om.« »Ingenlunde!« svarte L* lidt spydigt, »jeg resignerer, og finder mig i at være No. 2, allerhelst da jeg vist nok er kun en daarlig Danser imod denne Herre.« »Det gjør Intet til Sagen,« sagde jeg »hvem der danser bedst; men er De ikke fornøjet med min Dames Proposition, beder jeg om, at vi nu maae komme til at begynde - hele Qvadrillen venter.« Han stod just imellem os Begge. »Baade begynde og ende,« svarte han end meer spodsk, og traadte fra. Da jeg kom til Enden af Qvadrillen saa jeg ham staae nederst med en af de meest kluntede Figurer, som fandtes paa Ballet; og jeg lagde Mærke til, at han i Kjæden ikke vilde give min Dame sin Haand. Hun smilte, neppe mærkeligt, til mig, og jeg troede at føle et sagte Tryk paa mine Fingre. Fyren var skinsyg, det var aabenbart. Jeg troede, han maatte have andre Rettigheder,

end de, som Ballovene give. Da Dansen var ude, gik jeg derfor hen til ham, og gjorde ham en Undskyldning for mit korte Svar. Denne Tiltale fremkaldte et høfligt Gjensvar, og snart stødte vi paa nærmere Bekjendtskab vore Punseglass sammen.

Jeg danste siden endnu engang med Jfr. W*. Da jeg takkede af, og maaskee med nogen Varme kyste hendes Haand, modtog og besvarede jeg det andet Tryk. Jeg kan forsikre, at hverken mit Hjerte eller min Sandselighed kom herved i mindste Bevægelse; kun min Forfængelighed fandt sig behagelig smiggret. Jeg havde vel tilforn i Dansens Hede og Glædens Tummel modtaget saadant lønligt Tegn af en smuk Pigehaand; men vidste ogsaa, at en slig ofte uvilkaarlig Yttring af et ømt og glad Hjertes Bevægelse gjerne var ligesaa flygtig som den Hilsen, tvende hinanden forbifarende Vandrere give og glemme i et og samme Øjeblik. Men da jeg et Par Maaneder efter erfarede, at Jfr. W* allerede dengang var L*s hemmelig Forlovede, satte jeg i min Hukommelse et NB. til disse Haandtryk. En fri og ubunden Pige kan vove et saadant - og alligevel vover hun mere, end hun maaskee veed, eller ahner - men naar en Fæstemøe tillader sig Sligt, fremstiller hun sig selv som Coquette; og er det en gift Kone, vil hun af enhver ikke ganske uerfaren Cavalier ansees for hvad hun enten er eller vil vorde - en Skjøge. - Dog det var første og sidste Gang jeg mærkede noget Mistænkeligt hos Jfr. W*, og da jeg var Vidne til hendes tugtige og sædelige Væsen og Opførsel, baade som Pige og som Kone, begyndte jeg at troe, at jeg havde taget fejl baade af Haandtrykkenes Mening, og den, der muligen ej engang vidste at hun gav dem.

Jeg har en synderlig, ja ofte sørgelig, ved alt for mange Exempler bekræftet Erfaring: at det første Indtryk, et Menneskes Ansigt - eller bedre - Aasyn - frembringer hos mig, er tilforladeligt, er et sikkert Blik ind i Sjælen, et træffende Øjekast paa et saadant Menneskes sande Character. Jeg har ofte harmet mig over hvad jeg selv ansaa for en Grille; jeg har ofte straffet mig selv for mine umotiverede strænge Domme, og lønligt gjort den lønligt Fornærmede Afbigt, naar jeg siden saa en Opførsel, en Handlemaade ganske modsat den, det første Indtryk lod mig formode; og overalt naar jeg saa ej alene en ganske anden Character, men og et ganske andet Ansigt. Og dog - ak! med Smerte maa jeg bekjende, at Fornuftgrunde omsider snarere eller senere have staaet tilskamme for en uvilkaarlig Flyvetanke. Det var

ikke saameget Jfr. W*s Haandtryk, som det første Blik paa hendes Ansigt, der tilhvidskede mig: denne dejlige Pige er ikke for een Mand Der var i hendes Øjne hverken dette sødt Hensmægtende, eller det fyrigt Opfordrende, ikke det ømt Tilladende, ej heller det dybt Udforskende; hendes Smil var hverken sødligt, eller skjelsk, og endnu langt mindre kjækt; hendes ranke, fuldkommen skønne Figurs Bevægelser havde intet Yppigt, Intet som forraadende sandselig Vellyst; og dog laae der i dette blide, lidenskabsløse Ansigt noget Forborgent, noget Fordægtigt; det syntes mig at gjemme en dyb, frygtelig Løndom, eller snarere at varsle om en endnu ikke i Tanken undfangen Forbrydelse, som Fremtiden først skulde bringe for Dagen. Efter fem og tive Aars Forløb blev jeg frygteligen erindret om denne saa længe forglemte Ahnelse.

Vare Vampyrer Andet, end Misfostere af en tøjleløs Indbildningskraft, da maatte jeg have seet en af disse Skabninger - udvortes levende, indvortes livløse, Legemer uden Sjæle, Kjødmasser uden Hjerte -. Jeg kjendte hende som attenaars Jomfrue, som Ægtefælle og Moder; jeg saa hende i de Dansendes Rækker, og i de Bedendes; med Kortene i Haanden, og med en Patteglut ved Brystet; ved sin Datters Bryllup og sin Mands Liig; men hun var stedse sig selv liig: blid, rolig, opmærksom og fuldkommen beherskende sig selv. Jeg har seet hende fornylig - hun er nu ikke langt fra de Halvtreds - men hun er næsten uforandret, nyder en blomstrende Sundhed, og en altid lige, altid uforstyrret Munterhed De mørkeste Dage om Aaret (efter denne sørgelige Begivenhed, mens jeg boede i R*) vare for mig de tvende, paa hvilke jeg maatte meddele hende Sacramentet. Jeg har i mine Skriftetaler nogle Gange prøvet at ryste hendes Samvittighed vaagen; men der var Intet at vække. Komme disse Blade hende for Øje, er jeg vis paa, at hun skal kunne læse dem uden at tage en Maske, eller gjøre et eneste Fejlsting.

Men jeg griber for meget forud i min Historie; jeg vil atter gaae tilbage.

Det mellem L* og mig saa tvert begyndte Bekjendtskab fortsattes flittig, og blev snart til et Venskab, som kun Døden mægtede at opløse. Tre Maaneder efter hiint Bal betroede han mig, at han var, og allerede dengang havde været, hemmelig forlovet med Jfr. W*. Det slog mig; jeg mindedes hendes Haandtryk, og spurgte ham - dog uden at røbe mine Ahnelser - om han havde raad-

ført sig ej alene med sit Hjerte, men ogsaa med sin Forstand? om han kjendte hende? og om han var forsikkert om, at hun baade vilde og kunde gjøre ham lykkelig? Hans Svar vare et elskende Hjertes varme Udgydelser. Han forsikkrede, at hun elskede ligesaa inderligt, ligesaa oprigtigt, som han; men tillige, at hun forstod saa fuldkomment at beherske sig selv, at Ingen engang havde ahnet hendes Tilbøjelighed; hvilket var saa meget mere nødvendigt, som en stræng og haardhjertet Fader uomtvisteligt vilde have afbrudt Forbindelsen med et ungt Menneske uden fast Levebrød. Saasnart han fik et Saadant, vilde han bejle, og mistvivlede ikke om Forældrenes Samtykke.

Et halvt Aar efter døde den i R* ansatte Districtslæge; L* blev hans Eftermand, og snart efter Elise W*s lykkelige Ægtemand Jeg har aldrig seet noget gladere Menneske, end han; han var næsten ellevild af lutter Fryd; han kunde hverken sidde eller staae længe paa eet Sted; den søde Uro jog ham hid og did, og omsider - saasnart det blot blev nogenlunde gjørligt - tilbage i Feens Tryllekreds. Hans Patienter fik i disse Hvedebrødsdage - der bleve til Uger og Maaneder - kun korte Besøg og korte Recepter; men derimod de trøsteligste og gladeste Forhaabninger; thi i denne Periode vare ingen Sygdomme dødelige; han var Mester baade for dem og for Døden. Vist nok er det, jeg mindes det meget vel: hans Cuure vare alle heldige; jeg troer næsten, at han curerede med sit glade Ansigt og lystige Snak. Hans Kone syntes vel ogsaa at være ret lykkelig; men hendes Glæde bar dog Maadeholdenheds Præg; Konen var Kjæresten fuldkommen liig; og Brudesengen havde ingen synlig Forandring bevirket.

Da han engang i ubundne Dithyramber beskrev mig sin Lyksalighed, kunde jeg ikke tilbageholde det Ønske: at hun maatte dele den i lige Grad »Wilhelm!« hvidskede han, »die holde Sitsamkeit bey Tage« - her standsede han, lagde den ene Haand paa Hjertet, Fingerspidserne af den anden paa Munden, og saa henrykt op imod Himmelen. »Godt, godt!« sagde jeg smilende, og forlangte aldrig nogen videre Forklaring. Dog forekom det mig stedse tvivlsomt, om der under denne rolige, spejlglatte Overflade skulde findes nogen synderlig Bevægelse; var der nogen Varme i dette skønne Legeme, syntes det mig at maatte være, hvad jeg - naar dette ikke var en Selvmodsigelse - vilde kalde en kold Ild, eller dog kun en

mat Glød, som aldrig kunde opblusse til Lue; maaskee ligesaa lidet udslukkes.

Otte Maaneder efter Brylluppet skænkede Elise sin glædedrukne Mand den første Søn. Ved Barselgildet gik det højt til. Det var just i hiin Selskabeligheds Periode, da Phoebus og Bacchus vare uadskillelige Gjæster ved ethvert Samqvem, da disse stedse yttrede en mægtig Vexelvirkning paa hverandre, og en uimodstaaelig Indflydelse paa alle deres Tilbedere: Bægeret maatte indvies med Sang, og Sangen besluttes med Skaaler. Min var den sidste; ved Gildets Ende overrasktes mig mit Kaldsbrev til Capellaniet i R*. To Aar efter gjorde Sognepræsten Plads for mig; og jeg ægtede nu min Henriette, med hvem jeg fra mine første Studenterdage havde været forlovet. Vi holdt en jevnlig og stedse højst venskabelig Omgang med L*s.

Hans Kone havde født den anden Søn, og min den første, da en tredie Familie indtraadte i vort selskabelige Forbund: Lieutenant H* blev forlagt til det i R* garniserende Regiment. Han var en af de elskværdigste og meest dannede Officerer, jeg har kjendt, og gift med en Kone, der var smuk, vittig og Munterheden selv.

Doctorens og Lieutenantens (eller Capitainens; thi han avanceerte hurtigt) boede Huus om Huus med hverandre; jeg ligeoverfor den Første. Med Hensyn hertil kaldte vi mellem os selv vort lille sluttede Selskab Triangelen; L* var den rette Vinkel, H* den spidse Vinkel L. H. C., jeg den anden ditto H. C. L. Vi samledes ordentligviis i een af Vinklerne hver Onsdag Aften; men udenfor Touren gjorde L* og H* ofte større Selskaber, som da hedde Circler; thi Begge vare formuende: den Første arvede betydeligt efter sin Svigerfader, den Anden efter sine egne Forældre.

Vi levede i en Forfatning, der tit syntes mig for lykkelig til at kunne vorde varig. Det Eneste, Capitainen savnede, var Børn; men han havde da til Gjengjæld et større Overmaal af Munterhed

Vi tre Mænd havde uimodsigeligt de tre smukkeste og bedste Koner i R*; dog vare deres Characterer og Væsen højst forskellige, og netop denne Uovereensstemmelse - troer jeg - var Grunden til den fuldkomne Harmonie imellem dem. Min Kone var stille, venlig og bly; hun syntes at være de to Andre subordineret, skjøndt hun i Grunden havde den dybeste Følelse og den klareste Forstand Frue H* var altid lystig, fuld af Spøg og Indfald, og førte derfor stedse Ordet. Frue L* var stille, men hendes hele Væsen havde noget

Imponerende, Noget som antydede en højere Aandsoverlægenhed, som hun dog aldrig søgte at gjøre gjældende; derfor blev hun af de Andre behandlet som en ældre Søster, hvorvel hun baade var den yngste og mindst dannede.

Dersom Lighed i Characteren skulde være Betingelse for ægteskabelig Lyksalighed, borde vi sex Mennesker have været anderledes parrede; der maatte have skeet en total Omskiftning. Mit jevne Humør, min naturlige Sathed, som ved min Stands Værdighed fik end fastere Holdning, maatte da have forbundet mig med Frue L*. Hendes muntre, aabne, raske og kjække Ægtefælle havde i Frue H* faaet den meest lignende Mage. Og min fromme, bløde, ydmyge Hustrue skulde have været kaaret til Capitainens Ledsagerinde paa Livets Vej.

Capitain H* besad virkelig intet andet Krigersk, end Uniformen; civilklædt saae han ud som en beskeden, undseelig Depositorus. Ikke at han jo var en flink Officier; denne Berømmelse havde han ved hele Regimentet, af Høje og Lave. Ved Mynstringen var hans Compagnie altid det dygtigste, skjøndt Karlene vare bedre bekendte med hans Pung, end med hans Stok, der blot for et Syns Skyld dinglede ved hans Haandled. Hans Mod, Retskaffenhed og ædle Tænkemaade var erkjendt og paaskjønnet af Alle. Ved Stridigheder valgtes han gjerne til Voldgiftsmand, og i denne Egenskab forhindrede han mangan Duel. Kort sagt: han var en yderst indtagende Mand, og langt farligere for Kvindehjerter, end han selv syntes at vide.

Hvor længtes vi Alle efter Onsdagen! Vi samledes til Thevandstid, opofrede derpaa et Par Timer til Musiken, i hvilken vi Alle - paa Frue L* nær - tog levende og ikke uheldig Andeel. Efter Aftensmaaltidet fik vi tre Herrer os en alvorlig Lombre, og Damerne holdt et Privatissimum, der oplivedes af Frue H*'s Indfald og hjertelige Latter. Denne Sidste har meer end eengang foraarsaget en Bete, eller forpurret en reen Codille, og jaget os fra Spillebordet hen til vore lystige Koner.

Et Aarstid eller vel mere randt saaledes hen, uden at Noget forstyrrede den gode Forstaaelse og jevne Munterhed Men paa eengang foregik en kjendelig Forandring med Capitainen: han var ofte adspredt, begik svære Bommerter baade i Concerten og i Lombre; stundom var han mørk og ordknap - stundom overgiven og ualmindelig snaksom, skjøndt hans Passiar tillige var temmelig usammenhængende. Min Kone gjorde mig op-

mærksom paa denne sælsomme Forvandling, og gav mig Vink om: at hun frygtede, det ikke var rigtig mellem ham og Frue L*. Jeg tyssede paa hende, og stræbte at berolige hende i denne Henseende; men - jeg vidste mere end hun; jeg var imod min Villie blevet Vidne til en Scene, som aldrig udslettes af min Hukommelse, og som i lange Tider gav mig nok at bryde mit Hoved med

Der var længe talt om at faae en Maskerade bragt istand; og jeg troer, at Frue L* var den, som først havde givet Ideen hertil. Endelig blev Alt arrangeret: Masker og Dragter anskaffede, og Aftenen bestemt - den skulde holdes paa Klubben. Da jeg ikke selv kunde tage Deel i denne Fornøjelse, havde jeg aftalt et Spillepartie med tre andre af Byens Lombrister. Hen paa Aftenen blev jeg betaget af en ikke usædvanlig Hovedpine. Jeg fik En til at tage mit Kort; og vilde, som jeg plejede, tage mig en Luur. Jeg bad desaarsag Værten anwise mig et stille og afsides Værelse, hvor en halv Times Hvile forhaabentlig vilde fordrive mit rheumatiske Anfald. - Jeg fik et Saadant saa langt fra Balsalen, at den svage Lyd af Musiken og Støjen blot bidrog til at dysse mig i Slummer. Jeg søgte og fandt denne i en Lænestol, der stod i en Krog ved Vinduet.

Jeg havde ikke sovet ret længe, før jeg vækkedes ved Dørens Knirken. Der kom to ind i Kammeret; det kunde jeg høre; men Ingen saae jeg; thi der var ganske mørkt. Det maatte være et Mandfolk og et Fruentimmer; men Begge maske-rede; det mærkede jeg paa Stemmernes Utydelighed »Nu! og hvad vil Du saa, min søde Ven?« sagde han. »Sødeste Mand« læspede en kvindelig Røst, »Du er saa velsignet iaften.« »Men Kone!« sagde han igjen, »hvad tænker Du dog paa? behøve vi at stjæle os til hverandre, som om vi gik paa forbudne Veje?« - Intet Svar - Lyden af et Kys lod mig gjætte; at de havde demaskeret sig. Jeg sad som paa Naale; hvad skulde jeg gjøre? Min Hovedpine, som ved denne pludselige Opvækkelse var bleven endnu hæftigere, tillod mig ej heller at fatte en Resolution. Døren knirkede atter; men om de gik, eller bleve, vidste jeg ikke. Alt blev stille, og et Skjænderie udenfor i Gaarden var Alt hvad jeg hørte. Saaledes sad jeg nogen Tid, og lyttede forgjæves; jeg prøvede atter at falde i Søvn. Men Spectaclen i Gaarden blev værre. En kom ud med en Lygte eller et Lys, der kastede sit Skjær gennem Vinduet paa den modstaaende Sofa. Selv useet, saae jeg der Capitain H* i Frue L*'s Arme. En rædsom Fejltagelse havde altsaa

fundet Sted; men om den var forsætlig paa nogen af Siderne, vidste jeg dengang ikke at afgjøre.

Capitainen sprang op med et Angestraab; Frue L* sank tilbage, og skjulte - som i Fortvivelse og Skamfuldhed - sit Ansigt i begge sine Hænder. Det blev atter mørkt. »Gud forlade os Begge!« sagde han; »evig Taushed, og - om det var muligt - evig Forglemmelse!« Det forekom mig, at hun hulkede. Han udstødte et smerteligt Suk, og gik; lidt efter fulgte hun, og jeg blev alene.

Længe blev jeg endnu tilbage ganske forvirret og bedøvet af det, jeg her saa ufrivillig havde erfaret. Da jeg atter traadte ind i Balsalen, havde Man just demaskeret sig. Doctoren og Capitainen vare ganske eens klædte, nemlig som Don Juan. Fru H* havde Tyrkindedragt; Frue L* havde bestemt baaret samme Dragt, da jeg saa hende paa Sophaen; nu var hun Hyrdinde - det var mig baade paafaldende og mistænkeligt. Doctoren var i et glimrende Lune: han gjækkede Frue H*, og paastod, at hun havde mødt ham ene i Gangen, og omfavnet ham i den Tanke, at han var Capitainen; denne stod hos, og prøvede paa at lee; men Forsøget faldt uheldigt ud og endtes med en tvungen Hoste. Frue L*'s Ansigt var uden mindste Forandring; hun smilte saa roligt, som hun plejede, til alle hendes Veninders spøgefulde Anmærkninger. Jeg begyndte at mistroe mine egne Øjne: havde hun været skyldig, hvor var det da muligt at bevare en slig - jeg kunde sige - Helvedes Rolighed? Tyrkinden i hiint Værelse kunde jo dog have været en Anden, som lignede hende; min Hovedpine havde maaskee betaget mine Sandser deres Skarphed, o.s.v. Kort sagt: jeg havde næsten gjenvundet min Tro paa hendes Uskyldighed, da min Kone - en fim lagttagerinde - nogen Tid efter i Fortroelighed sagde mig, »hun frygtede for, at hendes forhen yttrede Mistanke ikke var ganske ugrundet.« At der siden hiin Maskerade var foregaaet en væsentlig Forandring med den Første, faldt tydeligt i Øjnene: han var ofte adspredt, og hensunken i Tanker; han havde mistet sin forrige jevne Munterhed, og i dens Sted faaet en sælsom Lystighed, der frembrød stødviis, og tidt uden rimelig Foranledning. Aarsagen til denne Forandring - Nag over hans uvit-terlige Brøde - var mig jo velbekjendt; men jeg fortaug det for min Kone. Jeg søgte at forsvare Frue L*; men indlod mig ikke paa nogen Forklaring Capitainen angaaende. »Kjere Kone!« sagde jeg, »vogt Dig for at mistænke Nogen! det er jo ellers ganske mod din Natur - veed Du Noget? har

Du seet Noget? -« »- Kun et eneste Øjekast« svarede hun; »men det var et Øjekast, som bragte ham til at rødme, og mig til at blegne; vi maae altsaa begge To have forstaaet det. Det var hurtigt, som et fjernt Lynglimt paa en natlig Skye; men klart nok til at give Lys. De vare ene To i Værelset, og jeg saa det med fravendt Ansigt i et Spejl.« Jeg rystede paa Hovedet, som om jeg ikke troede hende, og paabød Taushed om denne Sag: »Vi ville ej engang selv tale med hverandre om denne Materie« sagde jeg; »thi hvor let kan Du ikke tage fejl i dine Formodninger; et Øjekast kan jo have flere Betydninger - hvorfor da antage den værste?« Hun rystede ogsaa paa Hovedet; og nu blev dette Æmne ikke bragt paa Bane i - tive samfulde Aar.

Imidlertid fortsatte min Kone og jeg meget længe vore lønlige og ganske isolerede lagttager-ser; men Intet - ikke det Allermindste - opdagedes. Capitainen gjenvandt efterhaanden - ikke sin forrige aabne Munterhed - men dog en vis Holdning i sit Væsen, der havde et alvorligere - maaskee mattere - Anstrøg. Han blev jo ogsaa med hver Dag ældre, og mere og mere forsvandt jo for ham det søde Haab om Faderglæder. Tiden, som ruller os hen ad vor Bane, afslider alle vore ungdommelige Følelsers skarpe Kanter; og vi opnaae uformærkt enten Fasthed eller Bøjelighed, Styrke eller Sløvhed, indtil omsider alle Lidenskaber forlade os, for at begynde deres Spil med yngre og blødere Hjerter.

Trianglen blev uforstyrret; Circlerne ligesaa. Vi holdt vore Concerter; vi spillede vore Lombrer. Vore Børn voxte til, formerede Stemmerne i de Første og løste os af i den Sidste, naar Postnyhederne vilde dele vor Opmærksomhed.

Doctorens to ældste Sønner vare blevne Candidater i Medicin og Chirurgie; min i Theologie; hans ældste Datter gift og min forlovet: da Vulcanen, der saa længe og saa lønlig havde ulmet i Mørket, brød Forborgenhedens Dække, og ved sin uventede Eruption ødelagde tvende Familiers jordiske Lyksalighed.

Jeg var kommen hjem fra en Rejse, der havde medtaget flere Dage, da min Kone tog imod mig med den bedrøvelige Efterretning: at Majoren var meget syg. Jeg kastede Rejseklæderne og ilede derover. Han sov. Fruen stod med bekymret Mine og foldede Hænder ved Hovedgjerdet af hans Seng; et smerteligt Smil var hendes Hilsen til mig. Jeg nærmede mig sagtelig, og spurgte hvidskende om den kjere Syges Tilstand Hun virrede blot med

Hovedet, og vedblev gennem de frembrydende Taarer at betragte ham. Hans Søvn var urolig: Læber og Fingre vare i idelig Bevægelse, og Øjne-
ne rullede uophørlig under deres Laage.

Jeg satte mig, for at vente paa hans Opvaagen. Imidlertid fortalte Fruens Tante mig Aarsagen til og Fremgangen af hans Sygdom: »Han havde for tre Dage siden forkjølet sig ved Excereringen; var bleven heed, og havde drukket koldt Vand; havde kort efter Hjemkomsten befunden sig ilde; maattet søge Sengen; var stedse bleven slettere og slettere, og hver Eftermiddag havt Feberanfald. Vor Ven Doctoren, der besøgte ham flere Gange daglig, trøstede godt nok - som han nu altid plejede; men havde alligevel seet noget betænkelig ud« Frue H* gav hende nu et Vink om at besørge Et eller Andet: hun gik ud.

Kort efter vaagnede Majoren; hans Øjekast var forvildet; Man mærkede strax, at han ikke var sig selv bevidst. Han saa paa sin Kone, og kastede sig forskrækket tilbage i Sengen: »Elise!« begyndte han, (Majorinden hedde Charlotte) »Elise! hvad vil Du mig? det er nok nu - det er alt for meget Dersom Doctoren eller min Kone traf Dig her i Sengen hos mig, hvad vilde de saa sige? Gaae! gaae! og lad mig være!« Han strakte begge Hænderne ud for sig, som for at skyde En tilbage.

Majorindens Øjekast mødte mit - hun skiftede Farve. Den Syge blev ved at phantasere: »Det var et ulykkeligt Indfald med den Tyrkindedragt; jeg vidste bestemt ikke Andet, end at Du var min Kone -« Frue H* lyttede med ængstelig Opmærksomhed; jeg saa tydeligt, at hun ikke begreb hans Tale - jeg forstod ham kun alt for vel: Maseradescenen stod levende for min Erindring.

Jeg gik hen til den stakkels Kone, og greb hendes Haand: »Fat Dem, kjere Frue!« sagde jeg, »deres Mands Sygdom torde nu være paa det højeste - han taler vildt.« - Hun svarte kun med et dybt Suk. »Hys! hys!« hvidskede han, »Man kunde høre os her underneden - De veed jo, Elise! at Munderingskammeret er lige ovenover Rullestuen, og tænk engang, om Nogen opdagede den hemmelige Dør i Lysthuset -« Majorinden greb krampagtig fat om Sengestolpen; hun blegnede - i hendes Ansigt foregik en frygtelig Forandring. »Bedste Frue!« sagde jeg, ladende som jeg kun mærkede den ene Aarsag til hendes Sindsbevægelse, »var det ikke rigtigst at faae Bud efter Doctoren? hans Nærværelse vil maaskee berolige os - denne Crisis er vist ikke saa farlig, som det lader.« Hun svarte med et Nik, og gik hastig ud.

Den Syges Øjne faldt til - han slumrede; men uroligt. Jeg saa ud i Gaarden: Frue H* ilede med hurtige Skridt hen til Rullestuen. Munderingskammeret var virkelig lige over denne, og Lysthuset i Doctorens Have, som var to Stokværk højt og bygt af Planker, stødte umiddelbart dertil - en rædsom Mistanke greb mig, og var ikke langt fra at gaae over til Vished Jeg havde om Sommeren ofte drukket Thee og spilt Lombre i det samme Lysthuus, og mindedes godt, at Man der meget tydeligt kunde høre, naar Nogen var inde paa Munderingskammeret. En sørgelig Sandhed maatte upaatvivlelig ligge til Grund for Patientens Phantasier.

Medens Frue H* var ude - sikkert nok for at anstille Undersøgelser efter de erholdte Vink - kom Doctoren afsig selv. Han gik med bekymret Mine hen til Sengen, betragtede den Syge, følte hans Puls, saa betænkeligt til mig, og rystede paa Hovedet.

Majoren vaagnede - han stirrede stivt og forfærdet paa Doctoren. »Hvad!« udbrød han, »hvad skal det betyde? De bildte mig ind, at deres Mand var rejst til en Syg ude paa Landet, og blev borte inat, og her staaer han lyslevende for mig. Hvorfor vilde De narre mig? hvorfor vilde De give det aftalte Tegn? fæstede De ikke den røde Sløjfe i Lysthuusgardinet? Gaae gaae! og sov hos deres egen Mand! Deres Forvovenhed gaaer alt for vidt, og Krukken kan gaae saalænge tilvands, indtil den gaaer hankeløs hjem.« Jeg stod som paa Gløder. Jeg drog Doctoren med mig hen til Vinduet; jeg vilde forhindre ham fra at høre og lægge Mærke til mere. »Hvad mener De?« spurgte jeg. »Han phantaserer stærkt,« svarede han; »Sygdommen tager ingen god Vending.« »Hans Ideer ere reent forkeerte,« vedblev jeg. »Aa nej!« raabte Majoren, som havde hørt hvad jeg sagde; »jeg veed ret godt, hvad jeg siger; og jeg erklærer Dem een gang for alle, Frue L*! nu skal det være forbi imellem os! Det er Synd baade mod deres Mand og min Kone, og Ingen af dem forskylder det af os.«

Nu begyndte Doctoren at blive opmærksom: han kastede et hurtigt Blik ud til Lysthuset, hvis øverste Vindue Man fra den Syges Værelse kunde see. Jeg fulgte hans Øjne, og - indenfor Vinduet stod Majorinden med opløftede, sammenknugede Hænder; men i samme Øjeblik forsvandt hun ogsaa. Himmel! hun maatte følgelig have fundet den lønlige Gjennemgang, som Febricitanten omtalte. - Denne faldt atter hen.

Doctoren blegnede. Jeg greb hans Haand og hvidskede: »For Guds Skyld! kjere Ven! De lægger dog aldrig Fold til hvad et Menneske taler i Vildelse? I en saadan Feberparoxysme kan jo en Patient indbilde sig de urimeligste Ting af Verden.« Han saae eftertænksom paa mig; men svarede ikke. I hans Øjekast laae Noget, som kunde udtydes: »Du mener ikke det, Du siger.« I det Samme kom Majorinden ind. Hun blussede - hendes Aasyn udtrykte næsten samme Vildhed, som den Syges. Doctoren gik med rolig Fatning hende imøde, trøstede hende, og gjorde nogle Spørgsmaal Patienten angaaende. Hun besvarede dem flygtigt og skjødsløst; hendes urolige Blik deelte sig mellem dem Begge. Dog snart lettede en Taarestrøm hendes beængstede Hjerter: hun foer hen til Sengen, kastede sig paa Knæe, og trykte den Syges Haand til sit Bryst. »O Gud!« bad hun hastigt og sagte »skjænk ham blot denne Gang Livet, at han kan modtage min Tilgivelse, om han er skyldig, og min Afbigt, om jeg gjør ham Uret.« (Jeg hørte vel kun de halve Ord, men jeg supplerede Resten; men de gik alle Doctorens Øren forbi; thi han var ikke lydhør.) »Ja Ulykkelige!« vedblev hun, og trykte sin Pande mod hans Haand, »Du er den Forførte; men hun -« her sprang hun op og vendte sig til Doctoren. Jeg greb hendes Haand, og trykkede den stærkt: »I dette Øjeblik« sagde jeg, »er det til Lægen alene at tale; dæmp deres Frygt og deres Smerte! - saa sandt De har deres Mands Liv kjert!« lagde jeg til saa sagtelig, at han ikke kunde høre det. Hun fattede sig, og tilbageholdt de fordærlige Ord, som allerede svævede paa hendes Læber. Hun var af de lykkelige Gemytter, som med hæftige Lidenskaber forbinde et hurtigt Omblæk og en lys Forstand, som de første aldrig ere istand til heelt at omtaage; hendes Hjerter var ømt, men ingenlunde svagt. Ak! det var dog ikke stærkt nok til at modstaae den langt farligere Prøve, det snart efter blev underkastet.

Der kom Bud efter mig: jeg maatte bort i Embedsforretninger. Hun fulgte mig udenfor; og her søgte jeg af al Magt at berolige hende med Hensyn til hendes Mands forblummede Phantasier. »Da jeg ogsaa,« endte jeg min Formaning, »har været Øjevidne til disse, vil De ikke kunne ansee det for paatrængende Indblanding i ægteskabelige Forhold, at jeg omtaler dem. Jeg kan med roligere og sikkrere Blik betragte det, som let blænder og forvirrer et elskende Øje. Sandsynlighed er ikke altid Sandhed; og der kan gives mange tænkelige Tilfælde foruden det værste. For Himlens

Skyld! brug deres ellers altid saa klare Forstand! skaan Dem selv og deres syge Mand! og for alle Ting lad Dem ikke mærke med det allermindste for Doctoren! der kunde ellers skee en dobbelt Ulykke, og det maaskee af en blot Fejltagelse.« Sukkende trykkede hun min Haand, og gik tilbage i Sygeværrelset.

Jeg fik meget at bestille; min Fraværelse havde opdyndet Forretningerne: dette var om Formiddagen og først mod Aften blev jeg fri. Jeg vilde atter over til Majorens; men besluttede dog først at tale med Doctoren i dennes eget Huus, for at høre hans virkelige og rene Mening om vor Vens Sygdom.

Hans Kone var ude paa Landet med den næstældste voxne Datter; de to yngste vare budne i Byen, Pigen sagde mig, at Doctoren var paa sit Arbejdsværelse. Jeg gik derop.

Han stod med Ansigtet mod Døren og Ryggen mod hans Schatol; i sin venstre Haand krammede han nogle Papirer, og den højre klemte han krampagtigt mod Brystet; hans Ansigt var den kolde, stumme Fortvivlelse, hvor Indgangen er tillukt baade for Haab og Frygt. Mit Hjerter isnede; jeg saae strax, at Alt maatte være opdaget, og Mistanken modnet til Vished Han saae flygtigt paa mig, som om han ikke kjendte mig.

Hvorledes skal Trøst kunne finde Indgang i et Hjerter, som Ulykkens Vinterstorm har omgivet med sin lisskorpe? Jeg opløftede bedende mine Hænder til den Herre, hvis Barmhertighed begynder der, hvor Haabet ender.

Jeg kjender intet vanskeligere, intet misligere Hværv, end det at trøste dem, som meest have Trøst behov; det vil sige: dem, der ikke kunne trøste sig selv. At sige til Een, hvis hele jordiske Lyksalighed paa eengang er tilintetgjort: »Vær en Mand! Kæmp! tu contra audentius ito!« er det Samme som at raabe til den, der er falden og har brækket Benet: »Kom hid til mig, saa vil jeg rejse Dig!« eller til den, der uden at kunne svømme, er styrtet ned i en rivende Strøm: »Brug dine Kræfter! Du kan nok bjerge Dig, naar Du blot vil.«

Nogle trøste med det Haab, den Ulykkelige har mistet; Andre med Tiden, hvis Piinagtighed han ikke er istand til at udholde; og atter Andre bære sig ad som Jobs Venner - der langt hellere maatte blevet ved med deres tause Medlidenhed og sympathetiske Graad - idet de ymte om Guds Tugtelser, om begangne vitterlige og lønlige Synder: istedet for at gyde Balsom i Saaret, dryppe de Gift deri. Sandelig! den Lidende kan svare dem

i sit sønderrevne Hjertes Bitterhed: »Jeg har hørt mange Ting, som disse: I ere Allesammen møjsommelige Trøstere! Er der ingen Ende paa de Ord, som ere kun et Vær? eller hvad hærder Eder til at tale saaledes? Jeg, jeg kunde ogsaa tale som I; gid eders Sjæle vare i min Sjæls Sted! jeg kunde og sammenfoje mange Ord mod Eder, og ryste over Eder med mit Hoved«

Naar Smerten sammenknuger Brystet; naar den ej engang kan faae Luft gennem Læberne, hvad skal da kunne optøe det stivnede Hjerter, dersom det ikke er en medfølgende Vens tause Taarer? Mine randt overflødigen, og vædede hans Haand, som jeg havde draget fra hans egen Barm til min. Da aabnedes ogsaa hos den Ulykkelige de Kilder, gennem hvilke baade Sorgen og Glæden udtømme sig: han støttede sin Pande mod mit Bryst, og græd som et Barn.

Dog ikke længe: han rev atter sit Hoved i Vejret, og Taarerne vendte tilbage til deres lønlige Huler. »Der! der!« raabte han, idet han med vild Hæftighed trykkede Papirerne i min Haand, »det er Recepter, læseligt skrevne - tydelige at forstaae - specifikke Midler mod Romangriller, Kjerlighed, Troe paa kvindelig Dyd, paa Venskab -« han kastede sig paa en Stol, skar Tænder, og udstødte nogle Toner, som lignede Latter.

Medens jeg læste Papirerne - Breve, hvis Indhold nedenunder skal meddeles - stirrede han uafsladeligt paa mig, jeg kunde sige, med misundelige Blikke, og med et saadant modbydeligt, bittersødt Smil, som ofte endnu længe efter Døden sees paa Ihjelfrosnes Ansigter.

Det Brev, der laae først for, og ligesom de andre to vel var adresseret til Majoren, men hverken havde Datum eller anden Underskrift end: »Din **j** (Elise)« var upaatvivleligt det yngste, og lød saaledes:

»Ja, min Elskede! jeg kan ikke, jeg vil ikke skjule for Dig, at jeg under mit alt for svage Hjerter bærer et lønligt Pant- paa vor lønlige Kjerlighed. Min Samvittighed bebrejder mig en Brøde mod min Mand; men Kjerlighed kjender kun een Brøde - Utroskab mod den Elskede; den har kun een Pligt - at gjøre alt for den dyrebare Gjenstand, at hengive den baade Legeme og Sjæl; ja, om det udfordres, at opofre begge Dele. Frans! Du var barnløs, det krænkede mit Hjerter. Har jeg forspildt min Lyksalighed hisset, da gjorde jeg det for at glæde Dig her. Nu, Elskede! har jeg Intet mere at give Dig.«

Det Andet var aabenbar skrevet strax efter hin ulykkelige Maskerade.

»Skeet er skeet,« skriver hun; »men Skjæbnen, den dunkle Skjæbne selv er det, der mod vor Vidende og Villie har ført os til hverandre. Den har selv forenet os - hvo vil nu adskille os? Jeg følger det, jeg veed det: siden hiin Nat er jeg Deres for evig; jeg har faaet et nyt Hjerter, en ny Sjæl. Jeg er aldeles forandret; mine Tanker, mine Ønsker, mine Længsler have kun eet Maal - Dem, Dem elskede, tilbedede Mand! O! had mig ikke! foragt mig ikke! Det er ikke Sandselighed, som drager mig til Dem; nej! reen skal min Kjerlighed være; men tale med Dem maae jeg, for at udøse mit kvalfulde Hjerter, for at afbede en Brøde, for hvilken Skjæbnen alene maae staae til Ansvar. Jeg veed ikke hvad jeg skriver - Klokken 11 i Aften venter jeg Dem - min Mand er paa Landet - forbarm Dem over den ulykkelige **j**«

»Hemmelighed« lød det tredie, men i Tiden formodentlig det mellemste »er Livsprincipet i Kjerlighed; uden denne mangler Myrthen baade Rod og Top. Dersom Nogen vidste, at jeg elskede Dig, dersom Du var min ægteviiede Mand; ja, jeg troer, at det Umulige, blev virkeligt. Men hvilket Tempel for vore lønlige Glæder! et Pulterkammer, fuldt af Commiskjoler og Blaarlærred! - I Aften rejser Manden til P*. Kl. 11 ere Alle tilsengs undtagen hun, der venter Dig med brændende Hjerter. Solen staaer først op Kl. 7. Ah! der er længe til, inden jeg siger: Frantz! Frantz! Steh auf! der Morgen graut.«

Da jeg var færdig med Læsningen, og det sidste Brev faldt ud af min skjælvende Haand, rejste L* sig, greb mig i Skuldrene, og spurgte med et gjennemborende Blik: »Naa, gode Præstemand?«

»Hvorledes« sagde jeg »ere disse Breve komne i deres Hænder? ere de ogsaa ægte?«

»Saa ægte« raabte han, »som cortex peruviana selecta; men ikke fuldt saa gavnlige for Sundheden, og jeg har dem directe fra Hr. Galanen selv.«

(Den ulykkelige Frue H* fortalte mig siden, hvorledes det var gaaet til. Da Doctoren om Eftermiddagen var kommen igjen, for at see til den Syge, begyndte denne atter at phantasere, og det endnu tydeligere end tilforn; tilsidst havde han befalet hende - som han bestandig antog for Doctoren - at bringe ham en vis Skuffe af Chatollet; i Skuffen var en dobbelt Bund; ved at trykke paa en Stift var den øverste sprunget op, og Brevene komne tilsyne; han havde flyet hende Sam-

me med de Ord: »Der Elise! har Du dine Breve! riv dem istykker, eller brænd dem!« Hun sønderrev nogle andre Papirer, gik hen bag hans Seng, og læste Biletterne. Ikke længere sig selv mægtig, havde hun leveret Doctoren dem, og nu var Loddet kastet over den grusomt bedragne Mand.)

»Min arme, beklagelsesværdige Ven!« sukkede jeg, »hvilken Bestemmelse tager De nu? hvad vil De gjøre?« Han slap mig, og gik med hurtige Skridt og knyttede Hænder rundt i Værelset. »Hvad jeg vil gjøre?« gjentog han mange Gange.

»For det første,« tog jeg atter til Orde, »torde vel disse fatale Breve tilintetgjøres -?«

»Tilintetgjøres?« skreg han, »disse Breve?« - han rev dem hurtigen til sig - »hvad! disse søde, velsignede Kjerlighedspanter!« han knugede dem med en Elskers Hæftighed til sit Bryst - »Nej, Pastor! ved dem kan jeg ikke skille mig; de skal følge med mig i Graven, og fra Graven didop, hvor alle saadanne Panteforskrivninger engang skulle indløses.«

»O, min Ven! min Ven!« sagde jeg, »ere de ikke allerede der forlængst protocollerede? hvorfor vil De være hendes Anklager? Dem hører hverken Hævnen eller Dommen til; men en Gud, hvis Retfærdighed er ophøjet over vore snart hendøende Lidenskaber.«

Han standsede, saa længe op til Himmelen, og gav mig dem derpaa tilbage. »Der,« sagde han roligt, »behold dem! tilintetgør dem! men lov mig først: at De, naar jeg er død og borte, vil vise hende dem!«

Jeg lovede det; men lagde til: »hvorfor, kjære Doctor! vil De tale om Døden? deres Stød er haardt, forfærdeligt - De mister en Kone, som De elsker - en uværdig, foragtelig Skabning; men har De ikke endnu deres Børn?«

Han saae stivt paa mig, og skoggrede vildt i Vejret: »Hvis Børn? mine Børn? - nej Majorens Børn -« »- De to ældste,« afbrød jeg, »vare jo fødte inden han kom til Byen, og Ingen kan, ved et blot flygtigt Øjekast, tage fejl af deres Fader.«

»Og de andre?« spurgte han bittert smilende, »hvo af dem, hvor mange af dem ere mine? har De ikke læst Brevet, og synes Dem ikke, at de ligne ham op ad Dage? - o! -« han slog sig med den knyttede Haand for Panden, og gik atter med stærke Skridt omkring i Kammeret.

Jeg taug - jeg vidste i en Hast Intet at svare; thi naar jeg tænkte mig om, fandt jeg, at han ikke havde saa ganske Uret, fornemmelig hvad den gifte Datter angik. Hendes Lighed med Majoren

var umiskjendelig. »Phantasier - sagde jeg omsider noget langsom og halv tvivlraadig - kan ogsaa bevirke -« »Ha!« faldt han ind, »her behøve vi ikke at tage Phantasien tilhjælp; Skjøgen tilstaaer det jo selv.«

I det samme kom de to yngste Døttre ind, og ilede hen for at omfavne ham. Men han traadte saa langt tilbage, som han kunde komme, satte Hænderne imod dem, og stirrede paa dem med Forfærdelse og Afskye i alle hans Miner. De arme Smaapiger bleve forskrækkede, skjalv, brast i Graad, og faldt hverandre om Halsen - de frygtede for at have forseet sig i Noget. Jeg tog dem i mine Arme, og mine Taarer faldt paa deres guldlokkede Hoveder. Da opløstes ogsaa hans Forhærdelse i Medynk; den gamle Ømhed vendte tilbage, og jog - for en Tid - Tvivlens Dæmon ud. Han satte sig, tog dem paa sine Knæe, og kjertegnede dem vovelvis: de Smaae græd nu af Glæde.

I denne ønskeligere Sindstemning troede jeg at torde forlade ham, for at tage fat paa mine ufuldendte Forretninger. Jeg overlod ham til hans gode Hjertes mildere Følelser, og den Barmhjertiges mægtige Naadevirkninger.

Da jeg den følgende Morgen besøgte ham, laae han afklædt, men vaagen i Sengen. Den næst yngste, tolvaarige Datter sad hos ham, og vilde paanøde ham en Kop The. Han afslog den, saae mørk, kold og næsten fremmed paa os Begge. Med bønlig Mine pegte jeg paa den Lille, og nu tog han Koppen, satte den til Munden, smagte; men som om det havde været bitter Medicin, lod han den atter hvile paa Dynen. For at faae Glutten bort, bad jeg hende om at skaffe Frokost, og søgte nu ved min venlige Tiltale paany at aabne den arme Mands tilknugede Hjerter.

Han satte Koppen fra sig, og foldede sine Hænder. Enten hørte han mig ikke, eller han forstod mig ikke. »Mit Liv,« sagde han omsider sagte og langsomt, »er hjemfalden til den, som gav det - Giften virker; jeg har udtømt Bægeret til sidste Draabe! og for mig findes ingen anden Modgift, end Døden. Jeg er opvaagnet af en lang og sød Drøm; jeg har - som det ofte hændes de Afsindige - faaet et lyst Øjeblik, den nære Opløsnings sikre Forbud. O min Gud, min Gud! tag mig dog bort herfra, inden denne Slange kommer tilbage!« Han lukkede sine Øjne, som om han frygtede for Synet af hende. »Jeg elskede saa ømt, saa trofast,« vedblev han efter et Ophold, »af mit ganske Hjerter, Sjæl og Sind; i tive Aar indbildte jeg mig at beboe et jordisk Paradiis, og vandrede paa

en Vulcan, der lønligen brændte under mine Fødder - den tynde Skorpe, som adskilte Himmel og Helvede, er bristet nu, og jeg nedsunken i det flammende Svælg - barmhjertige Gud! lad Legemet fortæres, og tag min arme Sjæl!»

Jeg bad med ham, for ham om Styrke og Taalmodighed; jeg trøstede ham med Guds almægtige Godhed, med Tanken om hans tvende haabefulde Sønner, om en taaleligere Fremtid under Adskillelsen fra den Uværdige. Han rystede sagtelig med Hovedet: »Jeg kan ikke leve i den Verden,« sagde han, »hvor hun aander; vi kunne ikke mere have een Sol tilfælleds. Adskillelse fra Bord og Seng og Huus og Fødeland - det er altsammen Intet - Lys og Mørke, Liv og Død, Tid og Evighed maae være imellem os; før ere vi ikke adskilte.«

Den ældste Datter (jeg tør desværre ikke sige hans Datter) kom ind med sit toaars Barn paa Armen. Glutten rækkede efter den formeentlige Bedstefader, og udlallede denne ham forhen saa sode Benævnelse. Med Tegn paa indvortes, sønderlidende Smerter, bortvendte han sit Ansigt. Den bedrøvede Moder satte Barnet ned, og Taarer væltede ud af hendes Øjne. Jeg maatte føre Begge bort, og opbyde al min Kunst og Opfindelseskraft for at berolige den stakkels Kone. Det lykkedes mig kun halvt - hun ahnede en forestaaende Ulykke.

Saa vidt min Tid tillod det, forblev jeg hos min ulykkelige Ven, var hans Vogter, Opvarter, Trøster i de følgende syv Dage. Jeg havde en tung Bestilling: baade at passe ham, at afholde alle Besøg og at berolige Børnene.

Den anden Læge kom et Par Gange ubuden; men da han Intet fik at bestille, blev han omsider borte.

Jeg skrev til Sønnerne i Kjøbenhavn; jeg haabede, at deres Nærværelse vilde virke gavnligt paa den arme Lidende - de kom først tidligt nok til at ledsage hans afsjælede Legeme til det længselfuld forønskede, og voldeligt tiltungne Hvilested.

Min Ven blev med hver Dag mere stille, mørk og ordknap; det var mig sandsynligt, at han rugede over een eller anden frygtelig Plan.

Ottende Dagen efter den sørgelige Opdagelse hensov Majoren; han havde bestandig siden lagt som i en Døs, og døde uden at have faaet sin Bevidsthed igjen. Jeg bragte L* denne Tidende; han modtog den ligegyldigen, og sagde blot: »Vi ville snart mødes.«

Dagen efter var Frue L* ventendes tilbage. Jeg spurgte hendes Mand, hvorledes der skulde forholdes ved hendes Ankomst; og om det ikke var bedst, at hun blev bortfjernet? Han svarte, at han var fuldkommen beredt paa hendes Komme, og at Alt vilde nok falde af sig selv jeg fattede Mistanke, og yttrede den. Med et roligt Smil rakte han mig sin Haand og sagde: »om jeg nu med Vished forudføler min Død, vilde De da misunde mig Opfyldelsen af det eneste Ønske, mit sønderknuste Hjerter endnu har tilbage? De Lænker, der bandt mig til Livet, løse sig Led for Led - der er kun eet tilbage; saasnart jeg seer hende, vil dette springe.«

Der var en dobbelt Mening i disse Ord; jeg borde ikke ligefrem antage den værste. Dog vedblev jeg at henpege derpaa, og anbragte alle Fornuftens og Religionens Grunde. Ak! Fornuften udretter Intet med et fortvivlende Hjerter, og Religionen formaaer kun at trøste den, som den tilforn har vejledet. Og Dr. L* havde været enten for letsindig eller for lykkelig, til at besidde nogen dyb religiøs Følelse. Han havde vel havt Troe; men en let Troe, som aldrig var prøvet og styrket ved betydelig Kummer eller Gjenvordighed. Han var en Glædens Søn, og skilt fra denne hans bestandige Ledsager paa Livets Bane, maatte han vorde et let Bytte for Sorgen - for den frygteligste af alle de Lidenskaber, mod hvilke den svage Menneskesjæl her haver at kæmpe.

Jeg blev hos ham til langt ud paa Natten. Da jeg vilde til at gaae, udstrakte han sine Arme efter mig, og trykte Afskedskysset paa mine Læber. Endnu et Par Taarer tindrede i hans matte Øjne, og med næsten bristende Stemme sagde han blot de Ord: »Tak! - Lev vel saalænge!«

Jeg gik hjem og lagde mig halv afklædt, med den Beslutning, tidlig næste Morgen at vende tilbage til ham, dels for at bevogte ham, dels for - om muligt - at forebygge Sammenkomsten mellem ham og den troløse Kone, eller dog i det ringeste at være en vist nok højst nødvendig Trediemand ved Samme.

Men udvaaget, som jeg var, sov jeg over mig, og ingen af Mine nænnede at forstyrre denne Hvile. Jeg vækkedes ved det Skrækkens Bud, at Doctor L* havde skudt sig. Jeg foer derover: han laae endnu i den blodige Seng, med gjennembrøret Bryst Ingen af Familien var derinde; men den anden Læge, Borgemesteren og Pigen. Denne Sidste havde været tilstede, da Gjærningen skedte. Hun berettede: at hun med Doctorens Tilla-

delse havde afløst mig i at vaage hos ham: at hans Kone, som af den ældste Datter var bleven underrettet om sin Mands Sygdom, havde ilet ind til Byen, og traadte i Dagbrækningen uventet ind til ham. Saasnart han saa hende, havde han rejst sig overende i Sengen, sagt nogle Ord i et Sprog, som Pigen ikke forstod, derpaa taget en Pistol frem under Dynen, og trykket den af mod sit Bryst.

Jeg vil ikke tale om den paafølgende Jammer. Jeg har i Begyndelsen af denne Fortælling korteligen antydnet, hvorledes en vellystig og samvittighedsløs Kvindes Brøde bragte Fordærvelse over tvende Familier, og mange Andre en Sorg, som længe smertede dybt, og aldrig ganske forglemmes.

Noter og ordforklaringer:

Delirium: her sygelig sindstilstand, der ytrer sig i forvirrede forestillinger.

Jordpaakastelsesformularen: de ord, hvormed præsten ledsager begravelsesskikken at kaste tre skovfulde jord på kistelåget: Af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jord skal du igen opstå.

ustridigt: ubestrideligt, uimodsigeligt.

Chapeau: ved et bal damens partner, herre, kavalier.

resignerer: giver frivilligt afkald på.

Proposition: forslag.

Qvadrillen: kvadrillen, de fire par, der danner en formation i en kontradans. Jf. Les lanciers.

Figurer: skikkelser.

Punseglass: punch er blandingsdrik af vand, vin, sukker, citron o.l., ofte tilberedt og serveret i en bolle (skål).

Qoqvette: her en letlevende, letfærdig kvinde.

tugtige og sædelige: dydige og ærbare.

synderlig: besynderlig, mærkelig.

Afbigt: undskyldning, bøn om tilgivelse for forseelse.

ypigt: frodigt svulmende. **forborgent:** skjult, hemmeligt. **fordægtigt:** mistænkeligt, upålideligt.

Vampyrer: eg. overnaturlige væsener, der ifølge folketroen suger blodet ud af mennesker, spec. om kvinder, der ved erotiske virkemidler søger at forlokke mænd.

Dithyramber: eg. sang til ære for Bacchus, siden brugt om digte af lovprisende indhold, lovsange.

"Die holde Sitsamkeit bey Tage" er et citat fra et digt af den tyske digter G.A.Burger (1747-94), *Die Beyden Liebenden*, og lyder i sammenhæng: Die Wollust ist sie in der Nacht. Die holde Sitsamkeit bey Tage."

Barselgildet: den fest, der holdes ved et barns fødsel eller dåb.

Phoebus: ApoHon, i græsk mytologi gud for kunst og digtning.

Bacchus: vinguden.

besluttet: her i opr. nu opgivet betydning: afsluttes.

Kaldsbrev: brev: udnævnelse til præst- eller lærer

forlagt til: verbet forlægge betyder oprindeligt at lægge eller flytte noget til et andet sted og bruges om militærpersoners henlægnings i kvarter eller garnison, den militære enheds midlertidige eller faste opholdssted.

vittig: intelligent, som har vid.

L.H.C./H.C.L.: C er det bogstav, hvormed præsten og fortælleren betegner sig selv.

bly: tilbageholdende (nu især over for det andet køn).

være de to Andre subordineret: at stå tilbage for de to andre.

Depositurus: nybagt student, "rus", der er en forkortelse af ordet.

Voldgiftsmand: mand, hvem det overdrages at træffe

afgørelse i en strid mellem to parter.

Lombre: eller L'hombre, et kortspil

Bete: et L'hombre-udtryk for at tabe sit spil.

Codille: det at få færre stik end en modspiller, hvorved man bliver dobbeltbet.

Klubben: her om det sted, hvor byens selskabelige foreninger, klubber, samledes.

rheumatiske anfald: anfald af smerter i muskler og sener, en slags gigt.

Resolution: beslutning, bestemmelse.

Don Juan: navn på sagnagtig og litterær skikkelse af spansk oprindelse, benævnelse for en forfører. Don Juan-figuren bedst kendt fra Mozarts opera *Don Giovanni* 1787.

uvitterlige: ubevidste, uafvidende.

Materie: emne.

formere: forøge, udvide.

Chirurgie: kirurgi, den lægevidenskab, der behandler sygdomme ved operation.

Eruption: udbrud.

Exerceringen: eksercitsen, udøvelsen af militære færdigheder som march og våbenbrug.

Munderingskammeret, opbevaringsstedet for uniformer, der på denne tid fandtes hos de enkelte kompagnichefer.

forskylder: fortjener.

Febricitanten: feberpatienten.

lægger fold til: fæster sig ved, lægger vægt på, eg. lægger mærke et sted i en bog ved at lægge en fold på øverste hjørne.

Feberparoxysme: heftigt anfald af feber.

"... *tu contra audentius ito*": du skal gå dem (ulykkerne) i møde med større mod. Citat fra Vergils *Æneiden* VI, 95.

Jobs Venner: Job omtales i Gamle Testamente (*Jobs bog*) som en meget gudfrygtig mand, der udsættes for uhyre lidelser og tab uden at miste sin tro på Gud. Jobs svar på vennernes ukærlige trøst (kap. 16, v. 1-4.)

Balsom: balsam, vellugtende salve eller olie brugt som lægemiddel til lindring.

Myrthen: stedsegrøn plante, der bruges som symbol på kærlighed.

Commiskjoler: militærkapper.

Blaarlærred: lærred af blå, affald fra hørrens behandling, groft lærred.

"**Franz! Steh auf! der Morgen graut.**" Adelheids sidste replik i Goethes drama *Götz von Berlichingen* (V 8. *eortex peruviana seleeta* : kinabark af bedste sort. Af kinabark (eg. bark fra Peru) udvindes kinin.

Hr. Galanen: brugt med nedsættende betydning om en gift kvindes elsker.

Billetterne: kort skriftlig meddelelse, lille sirligt brev. *fatal*: skæbnesvanger, ulykkelig.

Panteforskrivninger: pantebreve, dokumenter om stiftelse af gæld.

Dæmon: ond ånd. *Forbud*: forvarsel.

udvaaget: svækket af at våge.